

Национална кампания
за ранна диагностика
на онкологични
заболявания

МИНИСТЕРСТВО НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

СПРИ и се прегледай!
Твоето здраве е в твоите ръце!

РАК НА МАТОЧНАТА ШИЙКА Как да се предпазим

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-5.3.02-0001-C0001
„СПРИ и се прегледай”

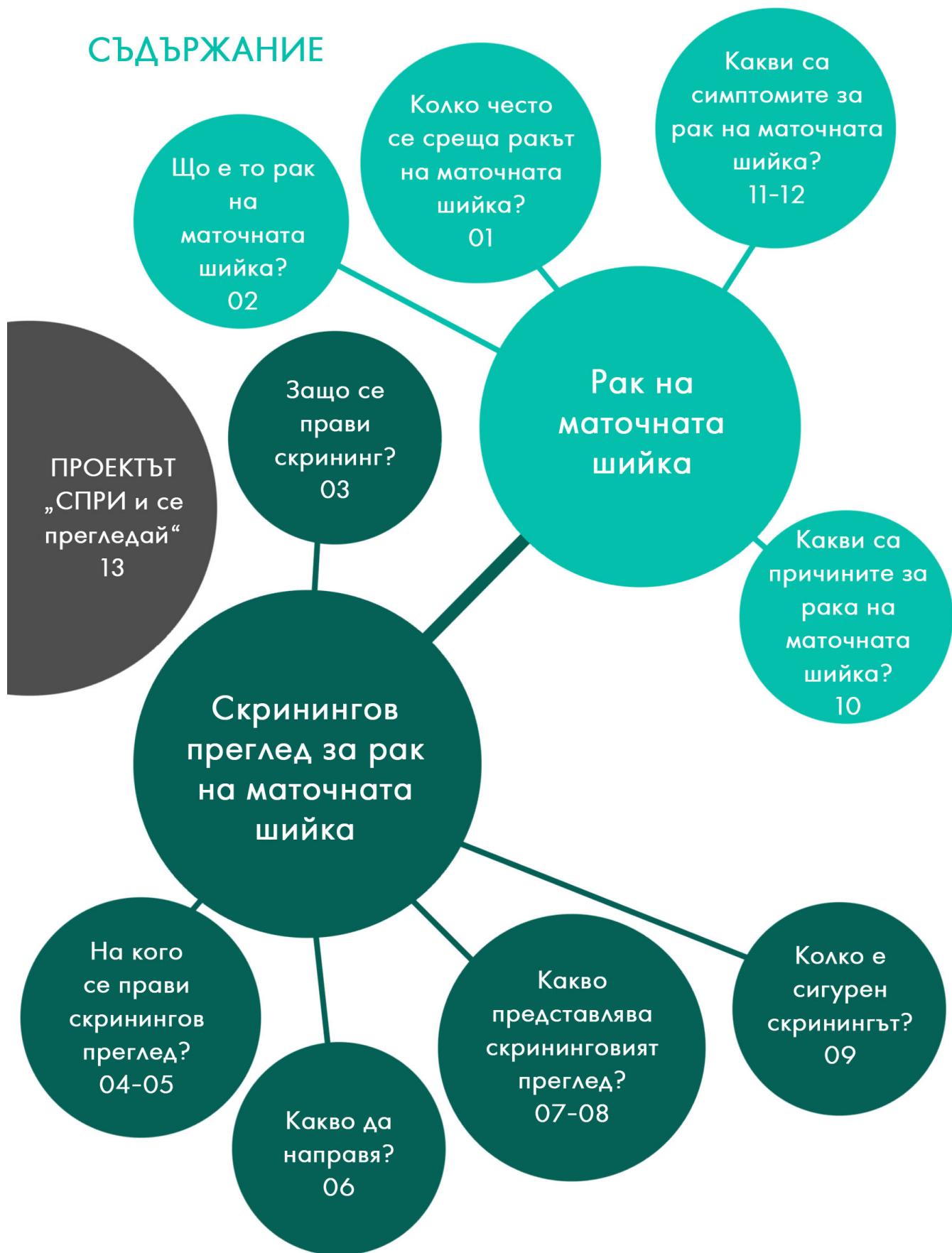
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд
на Европейския съюз.

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

СЪДЪРЖАНИЕ

КОЛКО ЧЕСТО СЕ СРЕЩА РАКЪТ НА МАТОЧНАТА ШИЙКА?

Жените

на възраст между 35 и 65 години заболяват най-често.

Въпреки това на риск са изложени всички жени, които са били или понастоящем са активни сексуално.

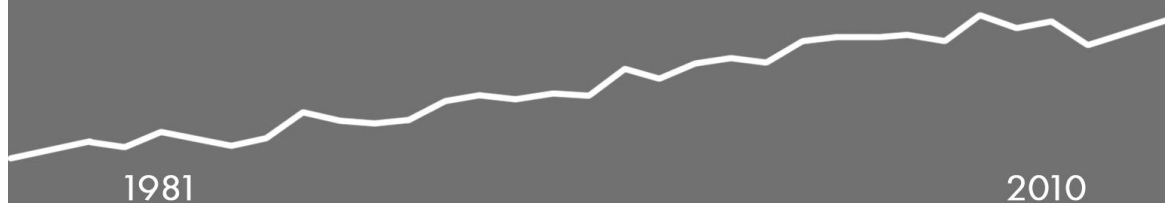

2010¹ г.

1109
случая на
заболели

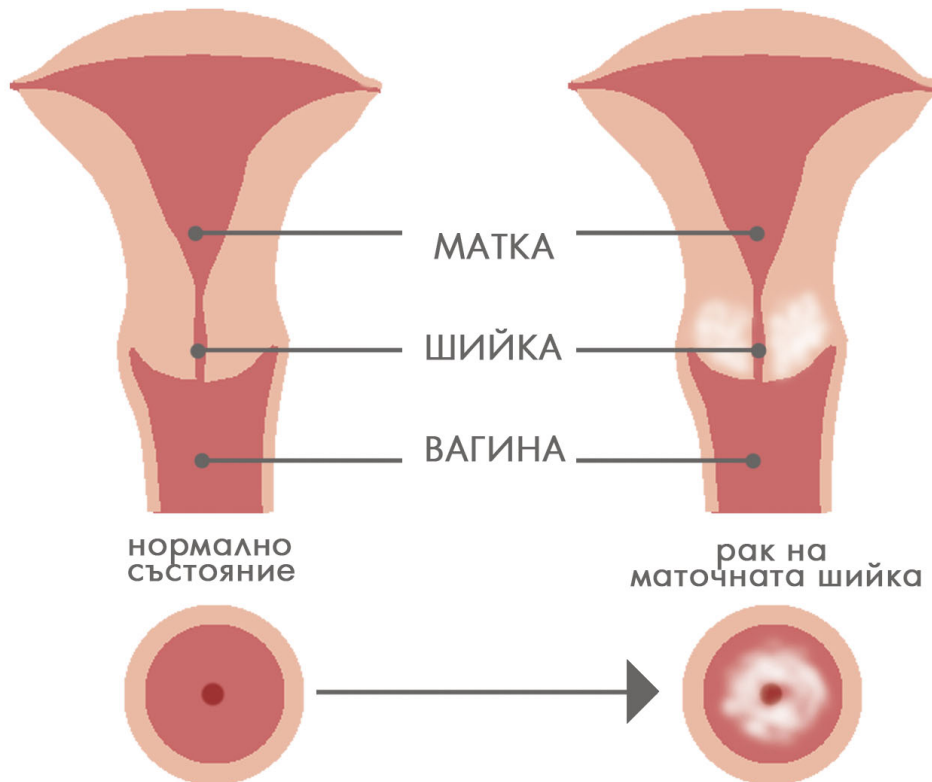
359
смъртни
случая

Броят на случаите на заболели от рак на маточната шийка в България нараства през годините.

¹ Данните за 2010 г. са най-скорошната статистика, официално публикувана от Национален Раков Регистър през 2012 г.

ЩО Е ТО РАК НА МАТОЧНАТА ШИЙКА?

Маточната шийка представлява долната част на матката, която се вижда и опипва във влагалището. Ракът на маточната шийка се развива в клетките, покриващи шийката и нейния канал. Превръщането на изменените клетки в ракови не настъпва внезапно. Измененията настъпват постепенно, като преминават през безсимптомен период и са известни с названията CIN, дисплазия, преканцероза, предраково изменение и др.

ЗАЩО СЕ ПРАВИ СКРИНИНГ?

ЗДРАВА

БОЛНА

Скринингът за рак на маточната шийка има за цел да открива изменените клетки в ранните стадии, когато изменените участъци могат да бъдат лекувани, така че да не се развие рак на маточната шийка. След като ракът веднъж се е развил, лечението е много по-трудно и по-малко успешно.

Организираните скринингови прегледи са доказали своята ефективност в много страни по света.

НА КОГО СЕ ПРАВИ СКРИНИНГОВ ПРЕГЛЕД?

В съответствие с
политиките на
Европейския съюз

В България на скринингови
прегледи за рак на маточната
шийка подлежат

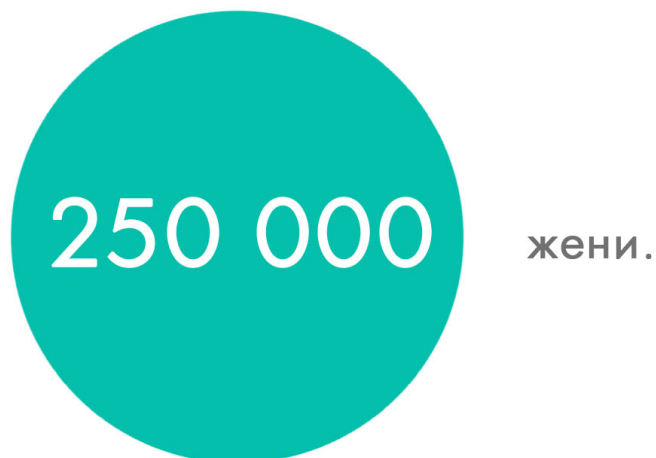
всички жени
на възраст
от 25 до 60 г.

Първоначално скрининг се прави веднъж годишно до получаване на три последователни нормални (отрицателни) резултата. След три прегледа, при които не са били открити отклонения от нормата (абнормални резултати), изследването следва да продължи веднъж на три години.

Скринингът за рак на маточната шийка осигурява най-добра защита, ако се провежда редовно.

В ИЗПЪЛНЕНИЕ

на проект „СПРИ и се прегледай“ (Национална кампания за ранна диагностика на онкологични заболявания) от Министерство на здравеопазването до края на 2013 г. покана по куриер ще получат

Скрининговите прегледи са безплатни. Жените, които трябва да бъдат изследвани, ще получат покана за явяване на преглед.

Първите покани следва да бъдат изпратени до края на м. юни 2013 г. Ако не получите покана за участие в първия етап на програмата, то Вие може да бъдете поканени в един от следващите етапи.

КАКВО ДА НАПРАВЯ?

Ако сте били поканени за скринингов преглед на рак на маточната шийка, Вие трябва да се явите в избрано от Вас регистрирано лечебно заведение в срок до

от датата на Вашата покана. След изтичането на този срок Вашият уникален номер, ясно обозначен на поканата Ви, няма да бъде валиден и Вие няма да имате право на безплатен преглед.

Информация за регистрираните лечебни заведения можете да намерите в поканата си, на интернет адрес

www.nsr.mh.government.bg

или ако се обадите във Вашата регионална здравна инспекция.

Ако сте отсъствали от дома си и куриерът не е успял да Ви връчи лично поканата, то на вратата Ви ще бъде поставен стикер с информация за обратна връзка. Следва да се обадите на посочения телефон, за да получите покана за безплатен преглед.

ИМАТЕ ПРАТКА
ОТ МИНИСТЕРСТВОТО
НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО -
БЕЗПЛАТЕН ПРЕГЛЕД
тел.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА СКРИНИНГОВИЯТ ПРЕГЛЕД?

Скринингът за рак на маточната шийка се прави при гинекологичен преглед, чрез цитонамазка. Изследването е бързо, безопасно и в повечето случаи напълно безболезнено. При процедурата избраният от Вас специалист взима проба от клетките на шийката и ги изпраща в лаборатория за изследване под микроскоп.

Повечето жени
имат нормален
резултат от
цитонамазката.

Информация за Вашия резултат ще получите при избрания от Вас специалист или на страницата на Националния скринингов регистър (www.nsr.mh.government.bg), като използвате Вашия уникален пациентски номер, който можете да откриете на поканата си за преглед.

Ако вашите резултати са в норма, Вие трябва да продължите с редовните си скринингови прегледи и да се явите на преглед при следваща покана. Ако резултатите Ви показват някакви изменения, избраният от Вас специалист ще Ви насочи за следващи изследвания и евентуално лечение.

Цитонамазката не може да бъде направена по време на Вашия месечен цикъл. Също така за получаване на достоверни резултати е препоръчително да избягвате полов контакт или поставяне на медикаменти във влагалището в продължение на (поне) два дни преди прегледа.

При някои жени резултатите от цитонамазката показват отклонения от нормата. Това означава, че в цитонамазката са били открити изменения в клетките на маточната шийка, но

НЕ ОЗНАЧАВА, ЧЕ Е ОТКРИТО РАКОВО ЗАБОЛЯВАНЕ.

Ако резултатите Ви показват някакви отклонения от нормата, избраният от Вас специалист ще Ви даде указания какво трябва да се направи. В зависимост от резултата той ще Ви посъветва да направите едно от следните неща:

НОВА
ЦИТОНАМАЗКА
след 3 до 6
месеца

КОЛПОСКОПИЯ
процедура, при
която лекарят има
възможност да
огледа маточната
шийка с помощта
на оптичен
прибор

ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА
човешки
папиломен вирус
(HPV)

Някои променени участъци е нужно да бъдат отстранени, така че да не се превърнат в рак. Използва се тънка метална бримка, по която протича електрически ток, понякога електронож или обикновен скапел.

Процедурата изисква обезболяване, прави се в гинекологичен кабинет или болница и по същество представлява лечение на предраковото изменение.

БИОПСИЯ,

изследване на малко късче тъкан от маточната шийка.

Манипулацията не е болезнена, не налага приложение на упойка и не причинява съществена кръвозагуба. Понякога могат да се появят няколко капки кръв.

КОЛКО Е СИГУРЕН СКРИНИНГЪТ?

Няма идеален скринингов тест и чрез цитонамазката, макар и рядко, могат да се пропуснат някои случаи на изменения или заболяване. Затова скринингът трябва да се прави редовно, за да има възможност всичко, което е било пропуснато при едно изследване, да се открие при следващото, преди да се е развило заболяването.

Организираните скринингови програми са много ефективни, но не могат да предотвратят всички случаи на рак на маточната шийка.

Във Великобритания например скринингът за рак на маточната шийка спасява около

5000² жени годишно.

ОТСТРАНЯВАНЕТО НА ОТКРИТИТЕ
ИЗМЕНЕНИЯ РЯДКО ЗАСЯГА
СЕКСУАЛНИЯ ВИ ЖИВОТ ИЛИ
ДЕТЕРОДНИТЕ ВИ СПОСОБНОСТИ.

² По данни на Cancer Research UK, Великобритания.

КАКВИ СА ПРИЧИНИТЕ ЗА РАКА НА МАТОЧНАТА ШИЙКА?

Ранното започване на полов живот и честата смяна на сексуални партньори са предпоставки за по-честото заразяване с човешки папиломен вирус.

Понижен имунитет - важен фактор, улесняващ действието на причинителите на предракови изменения и рак.

Човешки папиломен вирус (HPV) - с най-голямо клинично значение и най-често се предава при полов контакт. HPV тип 6, 11, 16 и 18 имат доказана роля във възникването на предракови и ракови изменения (онкогенен потенциал) и поради това срещу тях е създадена ваксина. Ваксината не е самостоятелен метод за предпазване от рак на маточната шийка. Тя трябва да бъде съчетавана с редовно участие в организирани скринингови прегледи.

Тютюнопушене - води до отслабване на локалния противотуморен имунитет.

Лоша интимна хигиена.

Други инфекции, предавани по полов път - хламидии, генитален херпес.

КАКВИ СА СИМПТОМИ ЗА РАК НА МАТОЧНАТА ШИЙКА?

Заразяването с онкогенен вирус не означава, че непременно ще се стигне до развитие на предраково състояние или рак.

Само упоритата вирусна инфекция (тази, която не претърпява самоизлекуване) крие риск от развитие на рак.

През първите 2-3 години клетките на маточната шийка не претърпяват никакви видими промени, после постепенно се появяват начални признаци на предраково превръщане.

След това, ако HPV инфекцията не се самоизлекува, измененията в клетките стават все по-тежки, докато се стигне до рак.

ПЪРВОНАЧАЛЕН ЕТАП

Няма нищо,
което да Ви
подскаже, че в
организма
настъпват
изменения!

За съжаление, HPV инфекцията и
изменението на клетки
не предизвикват никакви
симптоми: няма болка, няма кървене.

Скринингът е единственият начин да се
открие заболяването в ранна фаза –
тогава, когато подлежи на безопасно и
ефективно лечение.

ПОСЛЕДВАЩ ЕТАП

Веднъж достигнали до стадий на рак, изменените клетки могат да предизвикат симптоми като:

- вагинално кървене след полов контакт;
- нетипично вагинално течение;
- болка в гениталната област.

В някои случаи тези
симптоми могат да са
причинени от рак на маточната
шийка, но не винаги.
Извънредно често те са
признак и на други състояния.

Независимо от
причината
навременната
консултация с лекар
при някои от тези
симптоми е силно
препоръчителна.

ПРОЕКТЪТ „СПРИ и се прегледай“

Проектът “СПРИ и се прегледай” се реализира с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Общата цел на проекта е подобряване трудоспособността, повишаване продължителността на активния трудов живот на населението и поддържане на здрава работна сила, оптимизиране на здравните и социални разходи чрез увеличаване на относителния дял на откритите и насочени за лечение случаи в предклиничен и ранен стадий на заболяванията от рак на маточната шийка и млечната жлеза при жените и рак на дебелото и правото черво при двата пола.

Конкретните дейности по проекта са насочени към изграждането на Национален скринингов регистър, който ще бъде база за провеждането на безплатни скринингови прегледи за ранното откриване на трите вида рак на национално ниво.

Към настоящия момент проектът е в етап на финализиране на информационната система, необходима за изграждането на регистъра. Предстои до края на годината 400 000 българи да бъдат поканени за участие в скринингови прегледи.

Настоящият документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд на Европейския съюз. Министерство на здравеопазването носи цялата отговорност за съдържанието на настоящия документ и той при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или Агенцията за социално подпомагане.

СПРИ и се прегледай!
Твоето здраве е в твоите ръце!

Повече информация за проекта можете да намерите на:

www.nsr.mh.government.bg
www.facebook.com/spriisepregledai